

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R.D. Iacobi Marchantii, Pastoris Et Decani Covviniensis
SS. Theolog. Professoris, Rationale Evangelizantivm**

Marchantius, Jacobus

Coloniae Agrippinae, 1661

Lectio 18. Explicatio horum verboru[m]: O sol justitiæ,

[urn:nbn:de:hbz:466:1-56372](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-56372)

Filius semel quidem, sed semper gignitur à Patre, semper actu nascens, semper actu natus, sine mutatione, sine discontinuatione, sine defectu, aut imperfectione, cum idem sit in ipso nasci, & natum esse. Nempe sicut Sol semper generat splendorem & radium, & semper splendor & radius est genitus à Sole, sic est quodammodo in divinis. Pater semper generat Filium, & Filius semper est genitus à Patre. Et sicut Sol nunquam à radio & splendore separatur, nec radius aut splendor à Sole; ita nunquam Pater à Filio, nec Filius à Patre dividitur. Merito ergo illi inclamamus: O Splendor lucis aeternae! Utrique Splendor aeternus, lux aeterna, quam nullus vapor crassus obnubilat, nulla nubes obcurat, nulla impuritas inquinat, nulla ecclipsis intercipit, nullus defectus inficit, nulla vicissitudo interruptipit, nullus temporis fluxus variat.

L E C T I O XVIII.

Explicatur Secunda Pars.

O Sol iustitia!

Cur Christus Sol iustitia dicitur. Malac 4.
Qui in divinitate vocatur Splendor paterna gloria, Candor lucis aeternae; in humanitate appellatur Sol iustitia. Sic enim loquitur Propheta: *Orientur vobis timentibus non enim meum Sol iustitia.* Christus nimirum ortu & adventu suo (instar Solis cuncta inferiora illustrantis & fecundantis vivifica sua luce & calore) illuminavit, calefecit, fecundavit terrena corda, terrenas hominum mentes; eas replens gratia & iustitia, donisque suis vivificans. Sol ergo iustitia, quia iustitia; hoc est gratiae sanctificantis radios undique diffudit, iustificans peccatores omnes, qui eum intueri voluerint, vel in eum credere: sicut Sol omnibus, qui ad se oculos convertunt, lucem & hilaritatem infundit. Quapropter subdit Propheta: *Et sanitatis in pennis eius.* Pennas Solis vocat eius Radios, quia sicut pennae aut comae avem, sic radij circumornant & vestiunt Solem: Et Sol oriens videtur radios suos expandere, instar avis expansis alis volantis. Nam & Aegyptij Solem pinxerunt quasi avem longas spargentem pennas circumquaque; eamque vocarunt Phœnicem. Hinc aliqui opinantur, quod Phœnix non sit avis vera, sed symbolica; scilicet ipse Sol. Hinc unus esse dicitur Phœnix, quia unicus est Sol in mundo, & dicitur degere Heliopoli, id est, in urbe Solis; que interire & renasci, quia sol occidens vesper, manet rursum oritur & resurgit.

Solis similitudo propter Christum convenit.
 Itaque Solis similitudo ob multa Christo convenit, tamquam Soli iustitiae, Soli gratiae, Soli salutis & vitae, Soli felicitatis aeternae; ut erroneè quidem Solem tamquam Deum: immo tamquam Christum adorari int Manichaei, vere tamen dixerit ipse de se: *Ego sum lux vera.* Et hanc lucem colere, adorare, & invocare nos convenit, sine qua nec videmus nec vivimus. *Primo* igitur Sol inde dicitur esse, quod solus sit, id est, unicus; quodque solus cum est exortus, obscura-

tis omnibus alijs sideribus appereat; à quo & caetera sidera lumen mutuunt, tamquam à luminis fonte & principio. Sic Christus unus est, solus ipse Deus & Homo, solus ut talis colendus & adorandus; quo solo fruens beatus fit cultor ejus, & quo solo non fruens omnis mens misera est, quamlibet alia reperfruat. *Unus est Mediator Dei & hominum, homo Christus Iesus Iesus,* ait Apostolus, unus Illuminator & Vivificator, in quo vita est & lux hominum tamquam in fonte & primo principio. Solus ex se lucet; ab illo lucent, quae cumque lucent. Coram illo caeli luminaria obicura suat, quia illi comparati Sancti, exiguum luminis habere censentur; & ab illo quidem mutuantur. *Omne datum optimum, & omne bonum perfectum desursum est, descendens ab hoc Patre luminum,* sicut omnis illuminatio, quae in caelo, quae in aere, quae in terra, à Sole tamquam luminis Parente procedit. Itaque quod de Sole multiplicibus elogijs *Plinius l. 2. c. 6* pronuntiavit, de Christo Iustitiae Sole maxime verum est. Planetarum medius Sol fertur, amplissima magnitudine ac potestate, nec temporum modo, terrarumque, sed siderum etiam ipsorum, caeli-que Rector. Hunc mundi totius esse animum, ac planis mentem, hunc principale naturae regimen ac nomen credere debet, opera ejus aestimantes. Hic lucem rebus ministrat aufertque tenebras. hic reliqua sidera occultat, hic vices temporum, annumque semper renascentem ex usu naturae temperat. Hic caeli tristitiam discutit, atque etiam humani animi nebula serenat. Hic suum lumen caeteris quoque sideribus fecerit, praecelatus, eximius, omnia intuens, omnia audiens. Quis non videat haec potius Christo convenire Soli nostro in ordine gratiae, quam Soli corporeo in ordine naturae? Nempe Sol iste mundi visibilis imago quaedam est Dei, naturae parens, & principium vitae in rebus sublimaribus. Sed Christus Deus Sol est Solis hujus, vim omnem ac efficaciam citribuens, & tamquam imaginem suam, luce, virtute, operatione adornans. Solique supernaturalis ipse est, parens & principium vitae supernaturalis, in caelo & in terra, in tempore & in aeternitate, in Angelis & hominibus, vitae scilicet gratiae & gloriae. Ergo merito eum hoc invocamus titulo: O Sol iustitia!

Secundo, sicut Sol dicitur in pennis suis habere sanitatem, quia radijs suis plantas, & animalia, ac Sol latissimos nocturno frigore languentes & torpentest, ac quasi in umbra mortis per somnum jacentes excitat, roborat, lenificat: Ita & Christus Sol iustitiae oriens in mundo, in pennis & alis suis attulit sanitatem: dum per radios praedicationis suae & doctrinae quasi vitam novam, novam laticiam Orbi attulit, sanans infirmitates corporum, sanans & languores animarum. Item per Apostolos, quasi radios unum verum per Orbem sparsos, lucis novae & salutis nuncium misit: & quasi per pennas celerissime per illos quocumque volans, diem veritatis, gratiae, & iustitiae adduxit, fugatâ caligine errorum, peccatorum, superstitionum. *Nempe*

quasi solus id est unicus. Apatatur Christo.

1. Tim. 2.

Iacob 1.

Christus Sol iustitiae oriens in mundo, in pennis & alis suis attulit sanitatem.

Sol fugat serpentes & noxios ferat. Psal. 103. Christus etiam.

Nempe Sol radiis suis fugat serpentes aliaque animalia venenata, lupos quoque & noxias feras dispellit, vespertilioes in antra sua remittit. Unde Plaltes dicit: Possidet tenebras, & facta est nox, in ipsa pertransibunt, omnes bestiae, Syria. Catuli leonum rugientes ut rapiant. Ortus est Sol, & congregati sunt, & in cubilibus suis collocabuntur: Exibit homo ad opus suum, & operationem usque ad vesperam. Sic Christus, cum per se, cum per radios suos Apostolos, Demones effugavit, idola eliminavit, caecos infidelitatis errores, tamquam noctis vespertilioes ad ortum, ad primævum suum latibulum, ex quo orti erant, remisit. Et luce sua homines infirmos & jacentes excitans, dedit eis animum operandi opera vitae, & ambulandi dum dies est, quia mortis nox ventura esset, in qua non licet amplius operari. Sic & quotidie dum exoritur in animis fidelium, peccata fugat, concupiscentias, tentationes, & pravas cogitationes, opera tenebrarum & noctis vespertilioes. Datque luce gratiae suae illis vires ad operandum opera vitae, opera lucis & veritatis. Ideo operantur ei in clamamus: Tu Christe somnum discite: Tu rumpe noctis vincula: Tu solve peccatum vetus: Novumque lumen ingere. Et iterum dicimus: Confors Paterni luminis: lux ipse lucis & dies: Ausser tenebras mentium: fuga ceterorum demonum, &c.

Sol beneficus in omnes.

Tertio. Sol mane oriens, quasi Sponsus egreditur de thalamo suo speciosus & splendidissimus, de hemisphærio, in quo dormivit, exurgens, ut per jubar suum speciem suam ostentet. Ac deinde veloci cursu incipit procedere, quasi gigas exultans ad currendam viam suam, nec momento cessat à cursu & operatione sua, ab Orientemque in Occidentem, ab extremo caeli usque ad extremum pergens, beneficus in omnes populos & nationes. Nec enim acceptio est personarum apud illum, non solum Gallis, Belgis, Hispanis, aut Germanis, sed & Indis, Aegyptiis, Aethyopibus, lucem & influxum suum communicat, bonis & malis beneficiens: Nae est qui se abscondat à calore eius: Sic Christus, Ecclesiae Sponsus & Sol in matutino tempore, in aurora natiuitatis suae, de Virginis thalamo & solio splendidissimo exoritur mundo, incipit mortalis vitae suae cursum exultans, & ad currendam nos invitans, viamque luce sua aperiens depulsa caligine. At nullum passum inutilem fecit, sed statim ab infantia fidei lucem communicavit Regibus, Pastoribus, Senioribus & Junioribus, Sacerdotibus & Plebeis, omnibusque qui eam recipere voluerint. Ac postea sic Sol beneficus, pertransit benefacundo, & sanando omnes. Luxit certe non solum super bonos, sed & super malos, Samaritanam illuminans, Magdalenam & tenebris eruens, Matthæum luce sua trahens, Publicanos & meretrices convertens, Paulum blasphemum & persecutorem vi luminis sui prius quidem excæcans, ac deinde clarè videntem efficiens. Sic & modo perpetuo influxa non cessat ex parte sua lucem suam

Psal. 18. Apertur Christo.

Psal. 33.

Act. 10.

& gratiam communicare, his qui voluerint accedere. Accedite, & illuminamini, & facies vestrae non confundentur. Non est acceptio personarum apud illum, æque lucet seruo ac nobili, plebeo ac Regi, æque Græco ac Hebræo, æque Indo ac Europeo: quia omnes homines vult salvos fieri, ac ad agnitionem veritatis venire. Non est iniustus in quempiam, sed omnes ad iustitiam & lucem invitat; sique Titulus ejus honorificus est, Sol iustitia.

Quarto, Sol primo mane purpureus apparet, paulo post nitidior, in meridie vero fulgidissimus, & vespera pallidus. Ideo quatuor equis Quadrigam Solis vult dixerunt. Poetae quorum primus Purpureus foret, secundus Candidus, tertius Accentus, quartus Pallidus terras aspiciens. Deinde occumbit Sol ad tempus, nostrum de serens hemisphærium, alterum interitum suo illuminans splendore: sed paulo post in nostrum redit Orbem, cum nova luce. An non hæc singula in Christo Sole nostro reperies, dum vite hujus mortalis cursum peregeris? Nonne ipse in primo infantia ortu apparuit purpureus circumfisionis crucore circumfusus? Nonne postea clarior & nitidior in annis pueritiæ, licet infirmae carnis nubecula velatus? Proficiebat gratia, sapientia, & ætate, in templo etiam patulos claritatis spargens, veritatis & doctrinae. Deinde nonne in monte Thabor fulget tamquam in meridie? Vespere vero eclipsim patitur in cruce, & tandem in occasu est, in morte pallido suffusus colore? At postquam inferorum hemisphærium visitavit, in limbo illuminans sperantes in Domino, tandem iterum nobis exoritur, & radiis gloriae immortalis, effulget in Resurrectione. In Ascensione vero ad supremum caeli culmen conscendit, ut inde directius & efficacius nos illuminet, & calefaciat. Sed rediit tandem in fine rubens nimis & formidabilis in Judicii die. Tunc verè Sol iustitiæ impiorum omnium dolosam & absconditam iniustitiam detegit, & in lucem producit, Judex & Vindex. Piorum verò iustitiam & virtutem, quæ in hac vita ab impiis obscurabatur & deprimebatur, splendescere faciet & coruscare, instar Solis obscura illuminantis, & omnium oculis conspicua exhibentis. Ergo rursus propter hæc omnia Christus Dominus iure merito Sol iustitiæ intitulatur.

☉ (* *) ☽